

Állítás: Legyen $W(t, \omega) = (W_1(t, \omega), W_2(t, \omega))$, $0 \leq t < \infty$, kétváltozós Wiener folyamat. Ekkor minden $\delta > 0$ számra és majdnem minden ω elemi eseményhez létezik olyan $\varepsilon(\delta, \omega) > 0$ szám, amelyre $\inf_{0 < t \leq 1} t^{-(\frac{1}{2} + \delta)} |W(t, \omega)| \geq \varepsilon(\delta, \omega)$. (Jelölésünkben $|W(t, \omega)| = \sqrt{W_1(t, \omega)^2 + W_2(t, \omega)^2}$.)

Bizonyításvázlat. Azt látjuk be, hogy minden $\varepsilon > 0$ számhoz létezik olyan (elég kicsi) $\eta = \eta(\varepsilon, \delta) > 0$ szám, amelyre

$$P\left(\inf_{0 < t \leq \eta} t^{-(\frac{1}{2} + \delta)} |W(t, \omega)| \geq 1\right) \geq 1 - \varepsilon. \quad (1)$$

Ezen egyenlőtlenség segítségével nem nehéz belátni az eredeti állítást.

Válasszuk a következő (duplán exponenciális) sorozatot a $[0, 1]$ intervallumban. Definiáljuk az $t_k = 2^{-2^k}$, $k = 1, 2, \dots$ sorozatot, és legyen $u_k = t_k^{(1+\delta)/2}$. Először a

$$P(k, \varepsilon, \delta) = P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} |W(t)| < u_k\right)$$

valószínűsége adunk jó becslést. Nem nehéz belátni, hogy $P(|W(t_k)| < t_k^{1/2} k^{-1}) \leq k^{-2}$. Becsülni akarjuk először az

$$A(k, \varepsilon, \delta) = P\left(\left\{\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} |W(t)| < u_k\right\} \cap \{|W(t_k)| \geq t_k^{-1/2} k^{-1}\}\right)$$

valószínűséget. Nem nehéz belátni, hogy a $P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} |W(t)| < u_k \mid |W(t_k)| = y\right)$ feltételes valószínűség az $y > 0$ paraméter monoton csökkenő függvénye. mert az $u^{1/2}W(ut)$ és $W(t)$ Wiener folyamatok eloszlása megegyezik. Ezért

$$\begin{aligned} A(k, \varepsilon, \delta) &\leq P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} |W(t)| < u_k \mid |W(t_k)| = t_k^{-1/2} k^{-1}\right) \\ &= P\left(\inf_{0 \leq t \leq t_k - t_{k-1}} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k\right) \leq P\left(\inf_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k\right), \end{aligned}$$

ahol \tilde{x}_k tetszőleges olyan vektor az R^2 síkon, amelyre $|\tilde{x}_k| = x_k = t_k^{-1/2} k^{-1}$. Becsülni akarjuk a $B(k, \varepsilon, \delta) = P\left(\inf_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k\right)$ valószínűséget. Ennek érdekében vezessük be a következő mennyiséget. Adva valamely $0 < u < x < v$ számok, jelölje $S(0, u)$ illetve $S(0, v)$ az origó középpontú u illetve v sugarú körvonalat, legyen $\tilde{x} \in R^2$ egy olyan vektor, amelyre $|\tilde{x}| = x$, és vezessük be a következő valószínűséget:

$$Q(x, u, v) = P(\text{Az } \tilde{x} + W(t) \text{ Wiener folyamat, } 0 \leq t < \infty, \text{ előbb éri el az } S(0, u) \text{ kört, mint az } S(0, v) \text{ kört.})$$

Ismeretes (lásd például a Dynkin–Yushkevich könyvet), hogy $Q(x, u, v) = \frac{\log \frac{v}{x}}{\log \frac{v}{u}}$. Azt állítom, hogy $u_k < x_k < v_k$ és $|\tilde{x}_k| = x_k$ esetén

$$P\left(\inf_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k\right) \leq P\left(\sup_{0 \leq t \leq t_k} |W(t)| > v_k - x_k\right) + Q(x_k, u_k, v_k). \quad (2)$$

Valóban, válasszunk egy $v_k > x_k$ számot. Az $\inf_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k$ esemény csak úgy következhet be, hogy a következő A) vagy B) események valamelyike bekövetkezik. A) esemény: A $W(t) + x_k$ folyamat előbb éri el az $S(0, v_k)$ kört, mint az $S(0, u_k)$ kört, és ez a t_k időpont előtt megtörténik, (hogy a Wiener folyamat még a t_k időpont előtt elérhesse az $S(0, u_k)$ kört is.). B) esemény: $W(t) + x_k$ előbb éri el az $S(0, u_k)$ mint az $S(0, v_k)$ kört. Az A) esemény valószínűsége kisebb, mint $P\left(\sup_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| > v_k\right)$, a B) esemény valószínűsége pedig $Q(x_k, u_k, v_k)$. Innen következik a (2) formula.

A $P(\inf_{0 \leq t \leq t_k} |W(t) + \tilde{x}_k| < u_k)$ valószínűséget a (2) formula segítségével fogjuk becsülni $u_k = t_k^{(1+\delta)2}$, $x_k = t_k^{1/2} k^{-1}$ és $v_k = t_k^{1/2} k$ választással, ahol $t_k = 2^{-2^{k\varepsilon}}$.

Nem nehéz belátni, hogy a fenti választással $P\left(\sup_{0 \leq t \leq t_k} |W(t)| > v_k - x_k\right) \leq k^{-2}$. A $Q(x_k, u_k, v_k)$ kifejezés becslése érdekében vegyük észre, hogy $\log \frac{v_k}{x_k} = 2 \log k$. Másrészt $\log \frac{v_k}{u_k} = \delta 2^{\varepsilon k} + \log k$. Innen nem nehéz belátni, hogy $Q(x_k, u_k, v_k) = \frac{\log \frac{v_k}{x_k}}{\log \frac{v_k}{u_k}} \leq k^{-2}$, ha $k \geq k_0(\varepsilon, \delta)$. A fenti becslésekből adódik, hogy létezik olyan $p = p(\varepsilon, \delta)$ szám, amelyre

$$\sum_{k=p}^{\infty} P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} |W(t)| < u_k\right) < \varepsilon.$$

Másrészt vegyük észre, hogy tetszőleges $t_k \leq t \leq t_{k-1}$ számokra $t^{1/2+\delta} \leq t_{k-1}^{1/2+\delta} \leq t_k^{(1+\delta)/2}$. Valóban, elég megmutatni, hogy $\frac{1+\delta}{2} \log t_k - (\frac{1}{2} + \delta) \log t_{k-1} \geq 0$, azaz $-(\frac{1}{2} + \frac{\delta}{2})2^{k\varepsilon} + (\frac{1}{2} + \delta)2^{(k-1)\varepsilon} = 2^{k\varepsilon}[(\frac{1}{2} + \delta)2^{-\varepsilon} - (\frac{1}{2} + \frac{\delta}{2})] \geq 0$, ami igaz akkor, ha az $\varepsilon = \varepsilon(\delta) > 0$ számot elég kicsinek választjuk. Ezért az utolsó egyenlőtlenségből következik, hogy ilyen ε választással

$$\sum_{k=p}^{\infty} P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} \frac{|W(t)|}{t^{\frac{1}{2}+\delta}} < 1\right) < \sum_{k=p}^{\infty} P\left(\inf_{t_k \leq t \leq t_{k-1}} \frac{|W(t)|}{u_k} < 1\right) < \varepsilon.$$

Innen következik a bizonyítandó (1) formula. Nem nehéz belátni hogy minden $\eta > 0$ és $\varepsilon > 0$ számhoz létezik olyan $\eta' = \eta'(\eta, \varepsilon) > 0$ szám, amelyre

$$P\left(\inf_{\eta < t \leq 1} t^{-(\frac{1}{2}+\delta)} |W(t, \omega)| \geq \eta'\right) \geq 1 - \varepsilon.$$

Az (1) formulából és ebből az egyenlőtlenségből következik a bizonyítandó állítás.